

Doamnei Domnica MANOLE
Președintele Curții Constituționale
a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Al. Lăpușeanu, 28

Judecătoria Bălți, sediul Central vă transmite, pentru examinare conform competenței, sesizarea cu anexe înaintată de către pîrîtul Moruz Valentina și reprezentantul pîrîtului avocatul Procopciuc Angela privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în contradictoriu cu Moruz Valentina privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității.

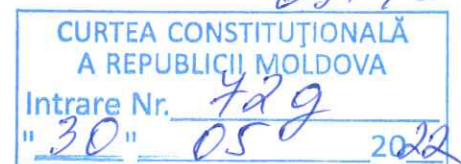
Anexe:

- sesizare privind excepția de neconstituționalitate – 11 file;
- copia cererii de chemare în judecată – 3 file;
- copii certificate de naștere – 4 file;
- copii declarații – 3 file;
- copia referinței – 2 file;
- copia încheierii judecătorești – 4 file.

Judecătorul
Judecătoriei Bălți (sediul Central)

Schibin Vladislav

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

**prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituția
Republicii Moldova**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică****1. Moruz****2. Valentina****A.2. Reprezentantă de avocat****1. Procopciuc****2. Angela****A.3. Instanța de judecată****1. Judecătoria Bălți sediul Central****2. Judecător Schibin Vladislav****4. Adresa instanței de judecată: m. Bălți str. Hotinului nr.43****5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: 0231 22212 / e-mail: jba@justice.md**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun²

1. La 30.01.2021 CNAM AT Nord a înaintat o acțiune civilă vs fondatorul CA "Valentina Moruz" - Valentina Moruz privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru perioada 2019-2021 în sumă de 15481,75 lei, inclusiv penalitatea, în temeiul art. 38 alin.(1), art.58 alin.(1), 85 alin.(1) lit.o) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.185-XIII din 27.02.1998; Legea cu privire la mărimea, modul și termenile de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593-XV din 26.12.2002; Regulamentul privind acordarea /suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin HG RM nr.1246 din 19.12.2018; Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2020 nr.174 din 19.12.2019, Art. 10; art.774, 776, 858 alin.1), 2); art. 859; art.860 alin.(1); art.861, 867, 862, 873, 877, 901, 906 CC, Art.22 pct.1 lit.b) din anexa nr.2 al Legii nr.1593-XV din 26.12.2002; art.4 alin.2) din Legea nr.256 din 16.12.2020.

2. Prin referință Valentina Moruz a invocat că, cererea de chemare în judecată este neîntemeiată, ilegală și pasibilă de a fi respinsă din următoarele considerente.

În anul 2018, CNAM s-a adresat cu cerere în Judecătoria Bălți, în procedură simplificată (de ordonanță) către Moruz Valentina prin care a solicitat eliberarea ordonanței judecătorești privind încasarea datoriei la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității pentru neachitarea în termen a primelor de asigurare, invocând motivele de fapt și de drept menționate în cererea de chemare în judecată ce se află pe rolul instanței la momentul actual.

Prin ordonanța Judecătoriei Bălți din 09.11.2019 s-a dispus încasarea sumelor solicitate de creditor.

Nefiind de acord cu ordonanța din 09.11.2018, Moruz Valentina a prezentat obiecții la ordonanța menționată supra.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți sediul Central a fost anulată ordonanța Judecătoriei Bălți din 09.11.2018, privind încasarea de la Moruz Valentina în beneficiul CNAM a datoriei la plata primei de asigurare, fiind explicat creditorului dreptul de a se adresa în instanță în ordine generală.

Ulterior discutând cu reprezentanții CNAM și prezentând probe în vederea confirmării faptului că Moruz Valentina este mamă **a patru copii** și potrivit **art. 4 alin.(4) lit.m) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585 din 27.02.1998**, asemenea categorie de persoane este asigurată de Guvern, reprezentanții CNAM nu a formulat cerere de chemare în judecată și au menționat că mamele cu patru și mai mulți copii nu urmează să achite prima de asigurare obligatorie fiind asigurate de Guvern.

Încheierea judecătorească din 27.11.2018 a intrat în vigoare și CNAM nu a înaintat acțiune civilă în procedura contencioasă față de Moruz Valentina, tăcit recunoscând că pretențiile sale sunt neîntemeiate.

3. Astfel din anul 2018 și până la momentul actual CNAM nu a formulat acțiuni în judecată către Valentina Moruz privind încasarea plății pentru prima de asigurare medicală, din motiv că persoanele neangajate din categoria respectivă sunt asigurate de Guvern.

Valentina Moruz exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru copii, doi dintre care la momentul actual sunt minori, fapt confirmat prin copiile certificatelor de naștere anexate la prezenta sesizare.

Potirivit art.4 alin.(4) lit.m) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585 din 27.02.1998 „Subiecții asigurării (...)

(4) Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual:

m) părintele, inclusiv adoptiv, care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani” respectiv părinții cu 4 și mai mulți copii sunt asigurați de Guvernul Republicii Moldova și nu trebuie să achite plata pentru asigurarea medicală.

Astfel, Moruz Valentina ca persoana fizica nu este subiect al asigurării și nu pot fi încasate plăți pentru prima de asigurare medicală din contul ei în contul CNAM.

Atât timp cât avocatul nu este angajat și educă patru copii dintre care doi copii sub 18 ani - dreptul de a nu achita prima de asigurare medicală în formă fixă urmează a fi garantat și nu sunt alte temeieri legale care ar exclude dreptul avocatului cu patru copii la plata obligatorie, ori, un drept nu poate constitui în acelaș timp și obligație.

CNAM interpretează eronat legea materială și înciarcă să discrimineze avocații cu patru și mai mulți copii cu celelalte categorii de persoane, care educă mai mulți copii, care nu sunt avocați, fapt ce este inadmisibil.

Astfel pârâta a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de ATN CNAM către Moruz Valentina privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență în medicină și a penalității aferente ca neîntemeiată.

C. Obiectul sesizării³

1. Prezenta sesizare are drept obiect de examinare sintagma ”cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual” din textul Art. 4 alin(4) din Legea nr. 1585- XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și sintagma ” lit.i) și j)”, ”pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f) din” din textul Art.23 alin.(4) din Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenile de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.
2. Considerăm că prin specificarea textului ”cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual” din textul Art. 4 alin(4) din Legea nr. 1585- XIII din 27 și specificarea doar a unor anumite categorii de persoane indicale la ” lit.i) și j)” și respectiv ”pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f) din” din textul Art.23 alin.(4) din Legea nr.1593 din 26.12.2002, normele contestate instituie o discriminare bazată pe averea (veniturile) obținute de subiecții de drept precum și discriminarea bazată pe originea socială a subiecților de drept, între părinți neangajați cu patru și mai mulți copii și părinții neangajați cu patru și mai mulți copii care practică activitatea de avocat, la obținerea poliței medicale de asigurare obligatorie de asistență medicală pe termen nelimitat în cazul când sînt neangajați (riscul social asigurat), contrar Articolelor 16, 48, 49 și 54 din Constituție.
3. Prevederile normative supuse controlului de neconstituționalitate:
 - I. **Legea nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (M.O., 1998, nr.38-39, art.280)**
Articolul 4. Subiecții asigurării |...|
 (4) Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), **cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual:** |...|
m) părintele, inclusiv adoptiv, care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani;
 - II. **Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenile de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.**
 Art.23 alin.(4) |...|
 (4) Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art.4 alin.(4) **lit.i) și j)** din Legea cu

privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la **pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f) din** anexa nr.2 la prezenta lege, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, de asemenea nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală din alte drepturi și venituri obținute pentru perioada respectivă.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

1. **Articolul 4 Drepturile și libertățile omului**
 (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
 (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.
2. **Articolul 7 Constituția, Lege Supremă**
Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.
3. **Articolul 16 Egalitatea**
 (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
 (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
4. **Articolul 47 Dreptul la asistență și protecție socială**
 (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, **îngrijirea medicală**, precum și serviciile sociale necesare.
5. **Articolul 48 Familia**
 (1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

Articolul 16 din Constituția Republicii Moldova garantează tuturor drepturi și libertăți egale, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, **avere sau de origine socială**. Constituția prevede, de asemenea, protecția de către stat a familiei, care se întemeiază pe ocrotirea familiei din partea statului și a societății.
 Astfel, îngrijirea copiilor și educarea lor este un drept și o îndatorire ce le revine tuturor părinților în sarcină egală indiferent de veniturile obținute și de poziția socială pe care o ocupă. Statul facilitează atât formarea familiei cât și îndeplinirea obligațiilor ce le revine părinților, prin măsuri economice și prin alte măsuri - Articolele 48-49.
6. **Legea nr.1585-XIII din 27 februarie 1998** prevede că Guvernul Republicii Moldova are calitatea de asigurat pentru părinții, inclusiv adoptivi,

care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani.

Deci părinții cu patru și mai mulți copii neangajați în câmpul muncii sînt asigurați din contul bugetului de stat. Nu există nici o prevedere echivalentă pentru părinții neangajați cu patru și mai mulți copii și părinții neangajați care practică activitate de avocat și au patru și mai mulți copii.

7. **Regulamentul cu privire la acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19 decembrie 2018,:**

6. Statutul de persoană asigurată în sistemul AOAM este o calitate atribuită persoanei fizice prin încadrarea în una dintre categoriile de persoane asigurate: (...)

2) **persoane asigurate de Guvern** – persoane fizice **neangajate**, încadrate în una dintre categoriile indicate la **art.4 alin.(4) din Legea nr.1585/1998** cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, pentru care Guvernul are **calitatea de asigurat** și primele de AOAM pentru aceste categorii sunt achitate din bugetul de stat (**cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual**);

34. Statutul de persoană asigurată(...)

2) pentru persoanele asigurate de Guvern: (...)

f) *părintele, inclusiv adoptiv, care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani* se acordă la data solicitării și se suspendă la împlinirea vârstei de 18 ani a copiilor sau la decăderea din drepturile părintești, încetarea adopției, condamnarea persoanei fizice cu privire de libertate, încadrarea copilului/copiilor în instituții educative, curative de asistență socială pentru întreținere.

8. **Legea nr. 1593- din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, stabilește- Art.4. (2) Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, se stabilesc în anexa nr.2.**

Anexa nr.2 CATEGORIILE DE PLĂTITORI

ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual

2. Mediatorii, notarii, **avocații**, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, neangajați, care au obținut atestat, licență sau autorizație în modul stabilit de lege.

Art.23. (...)

(4) Persoanele fizice care, **concomitent**, fac parte din **categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art.4 alin.(4) lit.i) și j) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și din categoriile de plătitori** ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

în sumă fixă, prevăzute la pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f) din anexa nr.2 la prezenta lege, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, de asemenea nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală din alte drepturi și venituri obținute pentru perioada respectivă.

9. În coraport cu normele enunțate, persoana fizică Moruz Valentna are la educație și întreținere 4 copii, dintre care 2 minori. Potrivit art.4 lit."m" din Legea nr.1585 din 27.02.1998, Guvernul are calitatea de asigurat pentru asemenea categorii de persoane cu domiciliul în Republica Moldova. Cuvîntul "neangajate" urmează a fi interpretat din înțelesul art.3 din Legea nr. 1593 din 26.12.2002, care reglementează noțiunea de angajat- *angajat* – salariat încadrat de angajator prin contract individual de muncă, conform Codului muncii,...

Faptul că Moruz Valentina este avocat- practică o profesie liberă, nepublică, în lipsa căruia contract individual de muncă potrivit normelor Codului Muncii, dînsa ușor se atribuia la categoria de "neangajat", adică nu avea calitatea de salariat în baza unui contract individual de muncă conform Codului Muncii.

Reieșind din cerințele art.4 alin.(4) lit.m) din Legea nr.1585 din 27.02.1998, Moruz Valentina este asigurată de Guvern și nu urmează să achite prime de asigurare medicală.

10. Anexa nr.2 din Legea nr.1593 din 26.12.2002 prevede că avocații ș.a. este o categorie de persoane care se asigură individual și achită primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă. Da, această prevedere se aplică la toți avocații(notarii, executorii, etc...), care plătesc o sumă fixă anuală de contribuții medicale, însă, această prevedere nu impune să achite primele medicale atunci cînd avocatul are la întreținere 4 și mai mulți copii.

Respectiv anexa nr.2 din Legea 1593 din 26.12.2002 nu exclude dreptul persoanei care are la întreținere 4 și mai mulți copii de a fi scutită de la plata primei de asigurare în modul prevăzut de art.23 al.4 din Legea nr.1585 din 27.02.1998.

Atîta timp cît avocatul nu este angajat și are la întreținere 4 copii, dintre care 2 minori, dreptul de a fi asigurat de către stat, urmează a fi **garantat** și nu sunt alte temeieri legale prin care ar exclude dreptul avocatului cu 4 copii la asigurarea medicală obligatorie din partea statului, ori, un drept nu poate constitui în acelaș timp și obligație.

Este absolut nejustificat tratamentul diferențiat existent între mamele (neangajate) avocate care au patru sau mai mulți copii în îngrijire și mamele (neangajate) care au patru sau mai mulți copii în îngrijire, în materie de acordare a dreptului de asigurare obligatorie de asistență medicală.

11. Concluzia caracterului nejustificat al tratamentului diferențiat, devine și mai evidentă în ipoteza beneficierii de acest drept ca urmare a statutului pasiv a părintelui neangajat care nu practică nici un fel de activitate și părintelui neangajat activ care practică activitatea de avocat concomitent exercitând aceleași obligații față de copii săi ca și părinții neangajați care nu

practică nici un fel de activitate, caz în care acordarea acestui privilegiu exclusiv părinților (neangajați) cu patru și mai mulți copii este, în mod evident, unul nejustificat.

12. Pârâta consideră că de beneficiul acestui drept trebuie să se bucure în mod egal atât părinții (neangajați) cu 4 și mai mulți copii, care nu practică nici un fel de activitate, cât și părinții (neangajați) avocați, a patru sau mai mulți copii, pentru că aceștia se află în situații comparabile, în situația creșterii și a educării acestor copii.

În asemenea condiții, statul nu încurajează părinții cu 4 și mai mulți copii să desfășoare o activitate, fie de avocat, antreprenor, fondator a gospodăriilor țărănești și altele, din potrivă statul prin acordarea asigurării medicale obligatorii, doar părinților neangajați cu 4 și mai mulți copii, încurajează porinții cu mulți copii să nu practice careva activități inclusiv avocatura.

Așadar, în vederea garantării interesului superior al copilului, precum și al legalității acordării beneficiilor sociale, considerăm că este nejustificat tratamentul diferențiat la acordarea beneficiului de acest drept doar în cazul persoanelor care au statut de părinte (neangajat) vs părinte (neangajat) care practică activitatea de avocat.

Toți părinții au, în raport cu copiii săi, obligații precise și poartă răspundere pentru neîndeplinirea acestora.

Astfel egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (*i.e.* discriminare directă) sau atunci când persoanele care se află în situații diferite sunt tratate în același mod (*i.e.* discriminare indirectă), cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil.

Respectiv părinții (neangajați) cu 4 și mai mulți copii sunt tratați diferit de părinții (neangajați) avocați, cu 4 și mai mulți copii (discriminare directă). Iar avocații care nu au copii sau care au mai puțin de 4 copii sunt tratați în același mod ca și avocații care au 4 și mai mulți copii (discriminare indirectă).

13. **Vorbind despre discriminare direct, asta presupune întrunirea celor 4 elemente obligatorii: Tratament diferențiat, comparatorul, criteriul protejat și situația analogică.**

Tratament diferențiat – se manifestă prin lipsirea de dreptul la asigurare obligatorie medicală din contul Guvernului a părintelui neangajat care are la întreținere și creștere patru și mai mulți copiii, obținând venituri din activitatea profesională.

Criteriul protejat - statutul de AVOCAT (statut profesional) este persoană considerată neangajată din punct de vedere al politicii de asigurări sociale.

Comparatorul - părinții neangajați care au la întreținere și creștere patru și mai mulți copiii, dobândind venituri din alte surse decât contract individual de muncă sau activitate profesională.

Situația analogică - dreptul la asigurare obligatorie medicală din contul Guvernului a unui părinte neangajat care are la întreținere și creștere patru și mai mulți copii

14. De menționat că norma, care o **discriminează pe pârâta Moruz Valentina ca mama a 4 copii și care practică activitatea de avocat, este Art.23 alin.(4) Legea** cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr. 1593- din 26.12.2002

(4) Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art.4 alin.(4) **lit.i) și j)** din Legea nr.1585 din 27.02.1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la **pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f) din anexa nr.2** la prezenta lege, **nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.**

Astfel, mamele avocate cu 4 și mai mulți copii sunt tratate în mod diferentiat de persoanele care fac parte concomitent din categoria persoanelor neangajate asigurate de Guvern, persoane cu dizabilități (art. 4, alin.(4), lit.i) și pensionari (art. 4, alin.(4), lit.j) din Legea nr.1585 din 27.02.1998), și categoria de persoane obligate prin Lege să se asigure în mod individual dar care sunt proprietarii de terenuri cu destinație agricolă (lit.a) pct.1 din anexa nr.2), fondatorii de întreprinderi individuale (lit.b) pct.1 din anexa nr.2), titularii de patentă de întreprinzător (lit.d) pct.1 din anexa nr.2),, persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul (lit.d¹) pct.1 din anexa nr.2),, persoanele fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie (lit.f) pct.1 din anexa nr.2),, , care la fel fac parte concomitent din categoria persoanelor asigurate de Guvern specificate la art. 4 alin.(4) lit.m) din Legea nr. 1585 din 27.02.1998 și din categoria de plătitori care se asigură în mod individual, specificate la pct.2. din anexa nr.2 al Legii nr. 1593 din 26.12.2002.

15. Tratamentul diferentiat și discriminator aplicat prin art. 23 alin.(4) al Legii 1593 din 26.12.2002, constă în faptul că unele categorii de persoane indicate la art.4) alin.(4) din Legea nr. 1585 din 27.02.1998, dar care se regăsesc și în anexa nr. 2 al Legii nr. 1893 din 26.12.2002, nu sunt obligate să achite prima de asigurate medicală, iar celelalte categorii de personae necătând la faptul că fac parte concomitant din categoria de personae ce sunt asigurate de Guvern și categoria de personae ce se asigură în mod individual, sunt catalogate diferentiat și sunt obligate să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medical. Or art. 16 al Constituției garantează principiul potrivit căruia orice persoană se bucură de un tratament egal în fața legii și a autorităților publice, oferindu-i acesteia o protecție efectivă împotriva discriminărilor pe criteriile menționate de alineatul (2), care nu are o existență de sine stătătoare, ci vine să completeze celelalte dispoziții ale Constituției.

La fel pîrîta susține că prevederile art.23 alin.(4) în frazele menționate mai sus din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, instituie un **tratament discriminatoriu** între mamele care îngrijesc patru sau mai mulți copii și sunt avocați, adică au venit, cu mamele care îngrijesc 4 copii și mai mulți și nu lucrează în genere.

Deci, și o mama (avocat) și alta mama (care nu activează) ambele pot avea venituri, dar pot și duce lipsă de careva venituri, însă, mama avocată este obligată să achite polita medicală, dar mama neavocată este scutită de plata poliței medicale. În relația cu copiii lor, atunci când se pune problema creșterii și a îngrijirii acestora, mamele trebuie să se **bucure de beneficii egale**, pentru că împart aceleași griji și aceleași obligații.

Pîrîta pretinde că **tratamentul diferențiat instituit** prin normele contestate nu poate fi justificat în baza profesiei detinute de o mama, ori ambele participă la educarea copiilor prin surse materiale de existență pe care le acumulează.

Valentina Moruz susține că facilitarea unei mame cu 4 copii care nu lucrează și unei mame cu 4 copii care deși practică o profesie de avocat, care poate avea, dar poate să nu aibă venituri, urmează să fie **tratate egal în ceea ce privește măsurile asigurării obligatorii de asistență medicală** din contul statului, ori, prevederile legii indicate depășește marja de discreție de care se bucură legislatorul în această materie.

16. Aceasta diferență de tratament în domeniul asigurării în medicină Nu urmăresc un scop legitim și NU respectă o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit. Norma legală invocată NU respectă aceste exigențe.

Prin prisma art.49 și 50 din Constituție, în cazul dat Nu se garantează femeilor și copiilor săi protecție specială EGALĂ, ori statul se obligă să ofere ocrotire mamei și copiilor, și tinerilor.

În cazul dat nu numai mama(avocat) cu 4 copii este discriminată, dar și cei 4 copii ai săi față de copii celeilalte mame, ori, obligarea achitării primei de asigurare medicală, este o sumă bănească din bugetul familiei (venitului pe care îl dispune familia), astfel, nu asigură o bunăstare a copiilor și familiei sale, suportind dese ori lipsuri, din cauza că mama trebuie să achite o sumă de peste 4500 lei la stat, dar nu să le folosească pentru copii săi, aici, nu se garantează protecția drepturilor copiilor din Republica Moldova, cauză care suscită un interes public deosebit.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

1. Avînd în vedere că în jurespundența sa Curtea Constituțională a reținut că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat, în continuare ne vom expune asupra fiecărui element.

Sesizarea înaintată de V.Moruz, în cazul modificării normei, duce la soluționarea problemei de drept care face obiectul controlului de constituționalitate, singura condiție pe care o verifică instanța constituțională este cea privind aplicabilitatea normei contestate în litigiul din fața instanței *a quo* (a se vedea, în acest sens, HCC nr.25 din 11 noiembrie 2018, §34-36)- este RESPECTATĂ.

Conducîndu-ne de jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova care a statuat constant că orice diferență de tratament nu implică în mod automat o încălcare a **articolului 16 din Constituție** și pentru a stabili încălcarea articolului 16 din Constituție trebuie să se constate faptul că persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază de tratament preferențial și că această distincție este discriminatorie (*printre multe altele, ne conducem de Hotărîrea nr.3 din 18.01.2019 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.1585 din 27.02.1998*). Din aceste considerente, argumentăm încălcarea prin cumul a Articolelor 16, 48, 49 din Constituție față de părinți neangajați care practică avocatura, la fel ca și părinții neangajați, care au la întreținere și educație patru și mai mulți copii.

2. **Articolul 54 aliniatul 2 din Constituția Republicii Moldova** prevede că drepturile și libertățile fundamentale ale omului pot fi supuse limitărilor și constrîngerile decît dacă sînt prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. De asemenea, restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Urmînd logica prevederilor constituționale enunțate mai sus, un tratament diferențiat este discriminatoriu dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică, dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. E adevărat că Statul dispune de o anumită marjă de apreciere pentru a justifica un tratament diferit aplicat persoanelor aflate în situații analoge. Însă, domeniul de aplicare al

marjei de apreciere variază în funcție de circumstanțe și de context.

3. Situația reglementată de normele contestate cade sub incidența **Articolelor 48 și 49 și, prin urmare, a Articolului 16 din Constituție**. După cum a explicat în hotărârile sale anterioare Curtea Constituțională, Articolul 16 din Constituție intră în acțiune atunci când situația la care se referă dezavantajul implică una din condițiile de exercitare a unui drept garantat, sau dacă măsurile criticate vizează exercitarea unui drept garantat. Pentru ca Articolul 16 să fie operabil, este suficient ca situația reglementată de normele contestate să intre în domeniul de aplicare al uneia sau mai multor dispoziții ale Constituției, care garantează drepturi fundamentale. Respectiv, Articolele 48 și 49 din Constituție deși nu prevăd expres dreptul la asigurarea medicală nelimitată din bugetul de stat, ele prevăd protecția de către stat a familiei.

Îngrijirea copiilor și educarea lor este un drept și o îndatorire ce le revine părinților atât celor neangajați cât și celor neangajați dar care practică activitatea de avocat, în sarcină egală și Statul facilitează atât formarea familiei cât și îndeplinirea obligațiilor ce le revin. În acest context, recunoscând obligațiile părintești a unor părinți ce reies din îngrijirea a patru și mai mulți copii și facilitând îndeplinirea acestor obligații prin oferirea asistenței medicale nelimitate din contul bugetului de stat când acest părinte este neangajat, Statul favorizează viața de familie și are în mod cert un impact asupra organizării acesteia. Oferirea poliției medicale de asigurare obligatorie de asistență medicală pe termen nelimitat părinților neangajați cade, așadar, în domeniul de aplicare al Articolelor 48 și 49 din Constituție. Prin urmare, Articolul 16 combinat cu Articolele 48 și 49 din Constituție este aplicabil. În consecință, statul, atunci când decide să instituie un sistem de facilități în domeniul de asigurare obligatorie de asistență medicală, trebuie să facă acest lucru într-un mod compatibil cu Articolul 16 din Constituție.

Reieșind din prevederile normative supuse controlului constituționalității prin prezenta sesizare, observăm că, în comparație cu părinții neangajați, părinții neangajați dar care practică activitate de avocat, cu patru și mai mulți copii, nu beneficiază de poliță medicală din contul bugetului de stat.

4. Diviziunea tradițională a mamelor neangajate și mamelor avocate, fondată pe venituri obținute și origine în societate, nu poate fi folosită pentru a justifica negarea mamelor avocate a dreptului la asigurare medicală din contul bugetului de stat când își exercită obligațiile de îngrijire și educare a patru și mai mulți copii în timp ce Statul le oferă mamelor neangajate cu patru și mai mulți copii acest drept. O astfel de excludere generală și automată, față de un grup de persoane, fiind fondată pe venituri și poziție socială, depășește domeniul de aplicare a unei marje acceptabile de apreciere a Statului, oricât de largă ar fi, și considerăm că este incompatibilă cu **Articolul 16 din Constituție combinat cu Articolele 48 și 49 din Constituție.**

F. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Prin prezenta sesizare, solicităm Curții Constituționale recunoașterea neconstituționalității cuvintelor "cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual" din textul Art. 4 alin(4) din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală

și sintagma "lit.i) și j)", "pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f) din" din textul Art.23 alin.(4) din Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenile de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII
LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ RELEVANTĂ

1. CONSTITUȚIA Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994 (Monitorul Oficial nr. 1 din 12.08.1994)

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) *Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte*, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

Egalitatea

“(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 48

Familia

“(1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

(2) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor. [...]”

Articolul 49

Protecția familiei și a copiilor orfani

“(1) Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.

(2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare. [...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

“(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. [...]

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

LEGEA nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.38-39, art.280)

Articolul 1. Noțiunea de asigurare obligatorie de asistență medicală

(1) Asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune). Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală oferă cetățenilor Republicii Moldova posibilități egale în obținerea asistenței medicale oportune și calitative.

Articolul 3. Obiectul asigurării

Obiect al asigurării obligatorii de asistență medicală este riscul asigurat, legat de cheltuielile pentru acordarea volumului necesar de asistență medicală și farmaceutică, prevăzută în Programul unic.

Articolul 4. Subiecții asigurării

(4) Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual: [...]

m) părintele, inclusiv adoptiv, care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani;

(5) Calitatea de asigurat și de plătitor al primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru persoanele neangajate, care nu sînt indicate la alin.(4), o au ele înseși.

Articolul 5. Principiile de organizare a asigurării obligatorii de asistență medicală

(1) Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se organizează și funcționează avînd la bază următoarele principii:

a) *principiul unicității*, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală bazat pe aceleași norme de drept;

b) *principiul egalității*, potrivit căruia tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală (plătitori de prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, prestatori de servicii medicale și beneficiari de asistență medicală) li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;

c) *principiul solidarității*, potrivit căruia plătitorii primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achită contribuțiile respective în funcție de venit, iar persoanele asigurate beneficiază de asistență medicală în funcție de necesități;

d) *principiul obligativității*, potrivit căruia persoanele fizice și juridice au, conform legii, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor;

e) *principiul contributivității*, potrivit căruia fondurile de asigurări medicale se constituie pe baza primelor de asigurare achitate de către plătitorii stabiliți de legislație;

f) *principiul repartiției*, potrivit căruia fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală realizate se redistribuie pentru plata obligațiilor ce revin sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală, conform legii;

g) *principiul autonomiei*, potrivit căruia sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se administrează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale care acordă asistență medicală în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și nonprofit. [...]

(3) Asigurarea obligatorie de asistență medicală a persoanelor neangajate enumerate la art.4 alin.(4) se realizează din contul bugetului de stat.

LEGEA nr.121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.129-131, art.618)

Articolul 1

Scopul legii și domeniul de aplicare

“(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar.[...]”

Articolul 2

Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

discriminare – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse;

discriminare directă – tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă;

Articolul 3

Subiecții domeniului discriminării

Subiecți în domeniul discriminării sînt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat.

Articolul 6

Interzicerea discriminării

Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației.

Articolul 8

Interzicerea discriminării privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului

Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la:

- a) serviciile oferite de autoritățile publice;
- b) serviciile de asistență medicală și alte servicii de sănătate; [...]

LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ RELEVANTĂ

CONVENȚIA Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO)⁶

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

Articolul 8

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

“1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

Articolul 14

Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

G. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁷

- 1. Copia cererii de chemare în judecată;**
 - 2. Copia referinței;**
 - 3. Copiile certificatelor de naștere a celor patru copii;**
 - 4. Copiile declarațiilor pe venit pentru ultimii trei ani.**
-

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁸

Declarăm pe propria onoare că informațiile prezentate curții sunt veridice.

Pârâta**Valentina Moruz****Avocatul****Angela Procopciuc**

⁸ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

12 mai 2022

mun. Bălți

Judecătoria Bălți (sediul Central)

Instanța de judecată compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul
grefier

Schibin Vladislav

Șumscaia Cristina

examinând în ședință publică cererea înaintată de către pîrîtul Moruz Valentina și de către reprezentantul său, avocatul Procopciuc Angela privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină către Moruz Valentina privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente,

a c o n s t a t a t :

La data de 30 decembrie 2021 Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Moruz Valentina, prin care a solicitat încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 12 168,00 lei pentru anii 2019-2021, precum și a penalității aferente în mărime de 3 313,75 lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat reclamantul că, pîrîtul Moruz Valentina, activînd în calitate de avocat în cadrul Cabinetului avocatului "Moruz Valentina", c/f 0961106042221, Licența nr. 2733 din 08 decembrie 2014 cu statut activ, nu a executat obligațiile de plată a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, contrar prevederilor pct. 2 din Anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Prin Încheierea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 04 ianuarie 2022, cererea de chemare în judecată a fost acceptată spre examinare în procedura cu privire la cererile cu valoare redusă.

Prin referința depusă la data de 01 martie 2022 pîrîtul Moruz Valentina a a invocat dezacord cu cererea de chemare în judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 31 martie 2022 a fost admisă cererea înaintată de Moruz Valentina și de reprezentantul său, avocatul Procopciuc Angela privind schimbarea procedurii de examinare a cauzei civile și s-a dispus examinarea cauzei civile în procedură contencioasă (generală).

În ședința de judecată (de pregătire pentru dezbateri judiciare) din 12 mai 2022, pîrîtul Moruz Valentina și reprezentantul său, avocatul Procopciuc Angela au înaintat instanței de judecată sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei "cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual" din textul art. 4 al. (4) din Legea nr. 1585- XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea

obligatorie de asistență medicală și sintagma ” lit.i) și j)” și a ”pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f)” din textul Art.23 alin.(4) din Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenile de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Reprezentantul reclamantului, Revețchi Daniela, în ședința de judecată a lăsat la discreția instanței soluționarea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, invocând faptul că, reclamantul susține cererea de chemare în judecată.

Audiind participanții la proces, studiind cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța consideră cererea întrunește condițiile pentru remitere în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, spre examinare, din considerentele după cum urmează.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (2) CPC, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Conform paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. În paragraful 83 din hotărârea menționată, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Raportând conținutul și forma cererii (sesizării) privind ridicarea excepției de neconstituționalitate criteriilor necesare pentru sesizarea Curții Constituționale și normelor legale indicate supra, instanța stabilește că, aceasta întrunește condițiile necesare.

Astfel, se solicită controlul constituționalității sintagmei ”cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual” care se conține în textul Articolului 4 al. (4) din Legea nr. 1585- XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și sintagma ”lit.i) și j)” și ”pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f)” care se conțin în textul Articolului 23 alin.(4) din Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea,

modul și termenile de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, excepția este ridicată de către partea în proces, prevederile contestate urmează a fi aplicate la examinarea cauzei în fond de prima instanță, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, motiv din care cererea înaintată urmează a fi admisă.

Verificarea excepției de neconstituționalitate presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate, pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

Fiind manifestată de către pârșitul Moruz Valentina și reprezentantul său Procopciuc Angela incertitudinea constituționalității sintagmei menționate supra, care are incidență la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată, un eventual refuz ar anihila dreptul părții și ar aduce atingere echității procedurii, motiv pentru care cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

În lumina celor menționate, instanța în caz de necesitate va amâna pledoariile la examinarea cauzei date, reieșind din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) CPC, conform cărora *ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.*

Ca finalitate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de Moruz Valentina și reprezentantul său, avocatul Procopciuc Angela privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității sintagmei "cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual" care se conține în textul Articolului 4 al. (4) din Legea nr. 1585- XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și sintagma "lit.i) și j)" și "pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f)" care se conțin în textul Articolului 23 alin.(4) din Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenile de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, cu amânarea pledoariilor la examinarea cauzei date pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, art. art. 269-270 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se admite cererea înaintată de către pârșitul Moruz Valentina și de către reprezentantul său, avocatul Procopciuc Angela cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se transmite Curții Constituționale a Republicii Moldova cererea pârșitului Moruz Valentina și a reprezentantului său, avocatul Procopciuc Angela privind controlul constituționalității sintagmei "cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual" care se conține în textul Articolului 4 alin. (4) din Legea nr. 1585- XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și sintagma "lit.i) și j)", "pct.1 lit.a), b), d), d¹) și f)" care se conțin în textul Articolului 23 alin.(4) din

Legea nr.1593 din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenile de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Se amână expunerea pledoariilor la examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină către Moruz Valentina privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente, până la pronunțarea de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova asupra cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecător

Îsemnătură

Schibin Vladislav

Copia corespunde originalului,

Judecător

Schibin Vladislav